

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quâ tractatur de Augustissimo Eucharistiæ Sacramento, ac Sacrificio
Missæ, ...

Bosco, Jean a

Lovanii, 1667

Concl. XXII. Ad licitè celebrandum requiritur calix, & patena, quæ debent
esse de auro, vel argento, vel ubi paupertas cogit, ad minus de stanno.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73377](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73377)

morali & humano. Quis verò moraliter amplius crucem requirat, si crucem habeat in prospectu (licet non inter candelabra) ad quam & orare & incensare & quelibet circa illam officia exhibere possit? Hæc ille. Et hoc ergo tutum erit in praxi.

sacrum mysterium Corporis & Sanguinis Domini nostri Iesu Christi in ligneis vasculis ullo modo conficere presumat: ne unde placari debet, inde irascatur Deus. Ita refert Gratianus de Consecrat. dist. 1. cap. Vasa 44.

Et ecce ingressi sumus secundam partem Conclusionis; cuius plenissima probatio habetur eadem dist. cap. *Ut Calix 45.* ubi ex Concilio Rhemensi cap. 6. hoc modo decernitur: *Ut calix Domini cum patena, si non ex auro, omnino ex argento fiat. Et infra: Si quis autem tam pauper est, saltem vel stanneum calicem habeat. De ære, aut auricalco non fiat calix, quia ob vini virtutem æruginem parit, que vomitum provocat. Nullus autem in ligneo, aut vitreo calice presumat Missam cantare.*

Sed cur hoc? De vitreo, inquit Scotus supra, rationale est, propter eius fragilitatem, ne Sanguis Domini periculo exponatur. De ligneo, propter imbritionem humoris.

Solum ob stare videtur huic doctrinæ consuetudo contraria; quam his verbis testatur Cardinalis Lugo disp. 20. n. 90. Sunt in Ecclesijs ad communem usum Sacrificii plerique calices ex ære toti seu cupro inaurato; Italicè *Rame*, Hispanicè *Cobre*, & hic Romæ sunt innumeri, & plures patenæ; ex stanno autem nullus reperitur, quam praxim nescio quomodo nostri Recentiores non adverterint, qui quotidie in iis vasis sacrificabant.

Respondeo, non advertisse propter inaurationem; quot enim non inveniuntur, qui æs bene inauratum nesciunt distinguere, seu discernere ex argento inaurato? Sanè quàm plerumque, & credo quòd etiam ipsum Cardinalem nebulosè quidam facile deceperint, qui solent adeò affabrè annulos, & similia ærea inaurare, ut pro vero auro non rarè ea vendant.

Existimo autem huiusmodi consuetudinem tolerari; quia inauratio impedit æruginem, propter quàm, ut patet ex verbis Concilii, prohibetur calix fieri ex ære. Cumque Romæ toleretur, ubi tamen exactissima deberet esse scientia & observatio hujus Constitutionis, quidni etiam alibi posset tolerari?

Nam in primis Concilia jam allegata Provincialia sunt, & per consequens non obligant universam Ecclesiam, nisi in quantum ab ea sunt recepta. Porro non esse universim recepta quoad istud punctum, patet ex consuetudine Romana. Deinde dici posset Concilium debere intelligi de ære simpliciter, id est, non inaurato, cùm legis ratio nihil aliud exigat. Quòd autem communiter in his partibus calices & patenæ sint ex vero auro vel argento, sit ad majorem splendorem augustissimi illius Sacrificii; alioquin ubi paupertas cogit, constat calices esse ex stanno.

Nec obstat Rubrica Missalis Romani reformati Tit. Ritus servandus &c. cap. 1. ibi: *Deinde preparat calicem, qui debet esse vel aureus,*

447. De aliis requisitis.

Defectu purificatorii uti quis potest fudario mundo.

Sermon.

CONCLUSIO XXII.

Ad licitè celebrandum requiritur calix & patena, quæ debent esse de auro, vel argento, vel ubi paupertas cogit, ad minus de stanno.

448. Calix & patena ad celebrandum requisita, Triburina.

Ita Doctor Subtilis loco statim citato & alii communiter. Prima pars constat ex perpetuo & universali usu tam Ecclesiæ Græcæ, quàm Latinæ. Et statuitur in Concilio Triburien. cap. 18. his verbis: *Vasa in quibus Sacrosancta conficiuntur mysteria, calices sunt & patena, de quibus Bonifacius Martyr & Episcopus interrogatus, si liceret in vasculis ligneis Sacramenta conficere, respondit: Quondam Sacerdotes aurei lignei calicibus utebantur: nunc è contrario lignei Sacerdotes aurei utuntur calicibus. Zepherinus 16. Romanus Episcopus patenis vitreis Missas celebrari constituit. Tum deinde Urbanus Papa omnia ministeria sacra fecit argentea. In hoc enim sicut & in reliquis cultibus magis & magis per incrementa temporum decus succrevit Ecclesiarum. Nostri enim diebus, qui servi Patris-familias sumus, ne decus Matris Ecclesiæ imminuat, sed magis cumuletur & amplifietur, statimur; ut deinceps nullus Sacerdos*

449. debent esse de auro vel argento, Rhemense. vel ubi cogit paupertas de stanno.

450. nullatenus ex ære, Lugo.

451a. nisi inaurato.

452a. Obiectio ex Rub.

7el

vel argenteus, aut saltem habere cuppam argenteam intus inauratam, & simul cum patena itidem inaurata; non obstat, inquam, hæc Rubrica, quia tantum est directiva in quantum plùs aliquid videtur requirere, quàm Decreta superiùs allegata.

Solvitur.

Quod inde colligo; quia Tit de Defectibus cap. 10. adhuc post reformationem Missalis sic legitur: *Si non adsit calix cum patena conveniens, cuius cuppa debet esse aurea, vel argentea, vel stannea, non ærea vel vitrea.* Ergo secundum illam Rubricam nullus est defectus in ministerio, si adsit calix cuius cuppa est stannea, etiam non adhibita restrictione paupertatis, de qua ibi, ut patet, nulla fit mentio, quantum magis ubi cogit paupertas? Quare concessio Canonis, *Ut calix, nequaquam videri debet revocata per Rubricas Missalis, sed potiùs extensa.*

453
Responso
ad contrariam
præxi,

Dices; saltem praxis & consuetudo, ab omnibus Ecclesiis, ut gravis recepta & usurpata, viderur illam concessionem revocasse. Respondeo, consuetudinem non constare authenticè; siquidem non constat quòd servetur ut necessaria & obligans, præsertim ubi cogit paupertas, quæ rarò tanta est, ut Ecclesia non possit sibi providere de calice habente cuppam argenteam, & patena itidem argentea. Nam quod additur in illa Rubrica de inauratione, clarissimum est quòd in pluribus locis non observetur.

que non
obligant nisi
animo obli-
gandi sit
inducta.

Atque ut semel hoc notemus, meo iudicio valde infirmum hodie ducitur argumentum à consuetudine ad probandam strictam obligationem, eò quòd vix contingat consuetudinem frequentari animo legis inducendæ, quòd tamen plerique Doctores existimant necessarium. Hinc non rarò contingit, ut aliqui sui oblitii, seu potiùs oblitii hujus communis doctrinæ, & præventi aliquà opinione, illicò recurrant ad consuetudinem tamquam obligantem, cum alioquin facilè responderent, eam non obligare. Eodem modo quo agunt cum Declarationibus Cardinalium, ubi enim favent suæ opinioni, ambabus manibus eas amplectuntur; dum autem contrariantur, unico verbo absolvunt dicentes: *Non sunt authentica.*

Et quamvis ad æstimandam materiæ gravitatem, plurimùm attendi debeat consensus Doctorum; non sic equidem ad inducendam legem, cum penes Principem, & non penes Doctores resideat potestas legislativa. Doctorum ergo est explicare leges quas constat esse latas à superiori potestate; non verò novas leges condere.

454
Sine peccato
etiam
veniali licite
celebratur
in calice
stanneo,

Hinc persisto in priori resolutione, & dico, Rubricam illam Missalis, quæ requirit calicem habentem cuppam auream, vel argenteam intus inauratam, & patenam itidem inauratam, nullà factâ mentione calicis stannei, esse solùm directivam, in quantum plùs requirit, quàm Canones superiùs allegati: ut proinde liceat

sine scrupulo, etiam peccati venialis, celebrare in calice stanneo, potissimum ubi cogit paupertas, sicuti hodie sine ullo scrupulo etiam timorati celebrant in calice argenteo, intus minimè inaurato, & similiter cum patena argentea non inaurata.

Enimvero Missile reformatum, ut bene notat Dicastillo disp. 4. n. 171. eo ipso quòd non tollit aliquid ex Rubricis antiquis, approbat illas, & censentur tamquam propriæ novi Missalis. Cùm igitur Rubricam illam cap. 10. reliquerit intactam (tamest aliàs abstulerit, vel mutaverit) censetur illam, permittentem stannum, tamquam propriam vulgasse; atque adeò pro jure tam novo habenda est, ac alia. Unde in illa Rubrica prima explicari potest, quòd loquatur de eo quòd plerumque jam fit, & de eo quòd fieri procurandum est, tamquam magis decens, & conveniens splendori tanti Sacrificii: non verò de eo quòd est simpliciter necessarium.

Cæterùm ex illa Rubrica constat pedem calicis posse esse ex quacumque materia, ære, plumbo &c. dummodò cuppa sit ex materia prædicta, auro, argento, stanno vel ære inaurato, ubi moris est.

Numquid etiam ex gemma pretiosa? Respondet Tamburinus lib. 1. cap. 1. §. 1. n. 3. si sit æquè atque aurum, vel argentum pretiosa, non repugno. Rubrica enim, Canonice concedens aureum, vel argenteum calicem, concedunt implicitè æquè pretiosum id est, gemmeum, modò tamen gemma sit ejusmodi, ut non sit periculum quòd effringatur, vel quòd imbibat sacras vini species.

Concinat traditio Ecclesiæ Valentiniæ, ubi magnâ veneratione ostenditur (teste Gavanto in Rub. Miss. part. 2. tit. 1. lit. F. ex Carthagina de Eucharistia Homiliâ 26.) pretiosus calix ex lapide Agatha seu Smaragdo, quo tradunt usum fuisse Christum Dominum in ultima Cæna, licet non negem Bedam c. 2. de locis sacris affirmasse fuisse argenteum. Ita Tamburinus.

Sed amabo; si Christus Dominus in ultima Cæna usus fuisset calice vitreo; num ideo nobis eodem, aut simili uti liceret? Quid si inveniretur lignum tam pretiosum, imò pretiosius quàm aurum vel argentum, & non sit periculum quòd effringatur, vel quòd imbibat sacras vini species, num calice ex tali ligno uti liceret? Cùmque, ut vidimus, jura concedant calicem stanneum, cur gemma debeat esse æquè pretiosa, atque aurum, vel argentum? Interim existimo jura ista nihil dispo- fuisse de materiis illis extraordinariis, adeoque illis licere uti, præsertim cessante periculo effractionis aut imbibitionis.

Si autem quaeritur, quale sit peccatum celebrare in calice ligneo, vitreo, vel ex alia materia minùs idonea. Respondeo cum com-

Se est mortale. An poena irregularitatis incurritur? muni Doctorum esse peccatum mortale, quia materia gravis. An vero propter illud irregularitas incurritur, Dubium est, inquit Scotus supra n. 17. in fine, quia poena illa depositionis, que habetur extra de Celeb. Miss. cap. ultimo insurgit propter multa, scilicet quia non utebatur calice debito, nec aqua, nec igne. Et ita dubium est, si propter quodcumque istorum separatim debeat infligi depositio, quia ibi omnia concurrerant.

irregularitas. Ut calix porro sit idoneus, in primis requiritur ut sit aureus, argenteus, vel stanneus secundum jam dicta. Secundò oportet esse consecratum, de qua consecratione erit

CONCLUSIO XXIII.

Calicem (& eadem ratio est patenæ) in quo legitime valeas celebrare, oportet esse consecratum ab Episcopo, vel alio, cui à Pontifice fuerit hoc privilegium concessum.

Est communis, & satis superque probatur ex usu, cujus meminit Innocentius III. cap. unico de Sacra Unctione §. ultimo ibi dicitur præterea secundum Ecclesiasticum morem cum consecratur altare cum dedicatur templum, cum benedicitur calix, non solum ex mandato legis divine (id est, ex auctoritate Dei) verum etiam exemplo Beati Sylvestri, qui cum consecravit altare, illud Chrismate perungebat. Precepi enim Dominus Moysi, ut faceret oleum unctionis, de quo augetur testimonij tabernaculum, & arcam testamenti, mensamque cum vasibus.

Communitè etiam citatur caput ultimum de Celeb. Miss. in quo reprehenditur Sacerdos, qui consecraverat in scypho ligneo, quem supponunt Doctores non fuisse consecratum. Equidem contrarium potuit esse verum, cum olim etiam calices lignei solebant consecrari, quamquam verosimilius sit illum, de quo loquitur ibi Pontifex, fuisse scyphum commutatum. Interim in illo textu nulla fit expressa mentio consecrationis, & ideo minus bene, meo iudicio, ex illo textu probatur necessitas consecrationis, cum, tamen iste scyphus fuisse consecratus, adhuc merito celebratio in illo fuisset à Pontifice reprobata.

De cætero in pluribus Canonibus supponitur hæc consecratio necessaria, scilicet in his omnibus, in quibus vasa Sacrificii vocantur sancta & sacra, & idcirco prohibentur contrahi ab aliis, quàm à sacerdotibus, Dominique dicatis hominibus: cap. In sancta 41. de Consecrat. dist. 2. cap. Sacras 25. dist. 23. cap. Non oportet 26. & 30. cap. Non liceat 31. & 32. eadem dist.

Et verò si requiritur benedictio vestium sacerdotium, ut infra ostendemus; similiter benedictio Corporalium, ut superius ostendimus; quidni etiam requiratur benedictio calicis & patenæ? Dignum & justum est.

Nec sufficit simplex benedictio, sed necessario intervenit unctio Chrismatis, ut patet ex Pontificali Romano Tit. de Patenæ & Calicis

459. Probatur Concl. ex communi usu, cujus fit mentio in cap. unico de sacra Unct.

An rectè probetur ex cap. de Celeb. Miss.

460. Probatur ex variis Canonibus.

Consecratio calicis fit cum Chrismate

B b b b

Honorius III.

457. Approbata sententia negati...

contra Bonaciam & Sarrum.

458. Celebrare in scypho ligneo non consecrato est duplex peccatum.